

**OLIY TA'LIM TASHKILOTLARIDA INNOVATSION JARAYONLARNI
SAMARALI BOSHQARISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA
PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARNING UYG'UNLASHUVI**

Matnazarov Mehroj Muzaffar o'g'li,

*Toshkent shahridagi Puchon universiteti 1-kurs magistranti
mehrojmuzaffaro'g'li@gmail.com*

***Annotatsiya.** Ushbu maqolada pedagogik texnologiyaning ta'lim ishtirokchilari (professor-o'qituvchilar va talabalar) uchun ahamiyati va uning mazmun-mohiyati ko'rsatib beriladi. Raqamli ta'lim texnologiyalar pedagogik texnologiyalar bilan uyg'unlashganda o'quv jarayonlariga ta'siri o'rganilgan. Rivojlangan davlatlarning tajribalari va qanday ta'sir etishi ko'rib chiqilgan. Oliy ta'lim tashkilotlarida raqamli va pedagogik texnologiyalar uyg'unlashuvi samarasi ifodalangan.*

***Kalit so'zlar:** gibrid ta'lim, pedagogik texnologiya, zamonaviy muhit, innovatsion loyiha, interaktiv darslar, raqamli muhit, mehnat bozori.*

***Аннотация.** В статье показана важность педагогических технологий для участников образовательного процесса (профессоров, преподавателей и студентов) и их сущность. Изучено влияние цифровых образовательных технологий на образовательные процессы в сочетании с педагогическими технологиями. Рассмотрен опыт развитых стран и их влияние. Выражен эффект от сочетания цифровых и педагогических технологий в высших учебных заведениях.*

***Ключевые слова:** гибридное образование, педагогические технологии, современная среда, инновационный проект, интерактивные уроки, цифровая среда, рынок труда.*

***Annotation.** This article shows the importance of pedagogical technology for educational participants (professors, teachers and students) and its essence. The impact of digital educational technologies on educational processes when combined with pedagogical technologies is studied. The experiences of developed countries and their impact are considered. The effect of the combination of digital and pedagogical technologies in higher education institutions is expressed.*

***Keywords:** hybrid education, pedagogical technology, modern environment, innovative project, interactive lessons, digital environment, labor market.*

Kirish. O'sib borayotgan ta'lim tizimidagi innovatsiyalar, yangi avlod texnologiyalari dinamik jihatdan har tomonlama shiddat bilan o'zgarayotgan zamonda o'z o'rnini mustahkamlash dolzarb masala bo'lmoqda. Ta'lim jarayonlarini modernizatsiyalash, ta'limda mavjud ko'nikma, mexanizmlarni qayta ko'rib chiqish kerak. Bu o'z o'rnida yangi pedagogik texnologiyalarni ishlab chiqib amalda sinash va natijalarni oldingilari bilan taqqoslash kerak. Olingan natijalar asosida maqbul variantlarni saralab olib amaliyotga yo'naltirish zarur ekanligini anglatadi. Yuritilgan ta'limdagi islohotlar shuni ko'rsatadiki, o'quv rejalar, dasturlar faqat qog'ozda emas balkim, amalda pedagogik texnologiyalar bilan integratsiya qilishi zarurligini ko'rsatadi. Bunda ta'lim ishtirokchilari (professor-o'qituvchi va talaba) roli ahamiyatli sanaladi. Albatta, bunda xorijiy tajriba ahamiyat kasb etib, zamonaviy muhitni yaratishga xizmat qiladi.

Asosiy qism. Pedagogik texnologiyalar yaxlit bir maqsadga yo'naltirilgan jarayon bo'lib, bunda professor-o'qituvchilar va talaba (o'quvchilar) ehtiyojlaridan kelib chiqib

oldindan puxta rejalashtirilgan, natija berishi kafolatlangan bo‘ladi. Pedagogik texnologiyalar ta’limning mazmuni, shakli, mohiyati va usullarini ishlab chiqadi. Shuningdek, ta’limdagi mavjud g‘oyalarni loyihalashtirish hamda ular ustida dastlabki tajriba-sinovlarini o‘tkazish orqali samaradorlik ko‘rsatkichlarini aniqlash mumkin bo‘ladi. Xususan, ta’lim oluvchilarni chet elda turli xil loyihalar, xususan startap kabi innovatsion loyihalarga tayyorlash, natija samaradorligini oshirishda ilg‘or pedagogik texnologiyalarni qo‘llash bilan bir qatorda talabalarni o‘qishga qiziqishini oshirish va ular bilan tezkor aloqa o‘rnatish ko‘zda tutilgan. Bu o‘z o‘rnida raqamli platformalardan keng foydalangan holda oliy ta’lim tashkilotlarida o‘quv jarayonlarini samarali olib borishni ko‘zda tutadi. Bu ikkalasi innovatsion gibril ta’lim bo‘lib, professor-o‘qituvchidan yuqori malaka va bilim talab qiladi. Innovatsion jarayonlarni samarali tashkil etishda raqamli ta’lim va pedagogik texnologiyalar uyg‘unlashuvi zamonaviy ta’lim berib qolmasdan, talabani mustaqil o‘qishiga undaydi. O‘quv jarayonlarida interaktiv darslar talabalarni dunyoviy ta’lim muhitiga kirishini osonlashtiradi. Qolaversa, masofaviy ta’lim platformalaridan foydalanish va sun‘iy intellekt elementlarini joriy etish muhim ahamiyat kasb etadi [1]. Bundan tashqari, ta’lim jarayonlarini rejalashtirish, tashkil etish, monitoring qilish va baholash bosqichlari birga uyg‘unlashgan holda olib borilishi shart. Shuningdek, pedagogik texnologiyalar yordamida ishlab chiqilgan o‘quv dasturlarining raqamli muhit bilan integratsiyasi ta’lim sifatiga ijobiy ta’sir qiladi. Shu bilan birga, o‘qituvchilarni zamonaviy texnologiyalar bilan ishlashga o‘rgatish ham asosiy vazifadir [2]. Innovatsion muhitni har ikkala texnologiyada shakllantirish uchun albatta xorijiy tajribalarni o‘rganish va milliy tizimimizga moslashtirish muhim. Xorijiy davlatlarda qo‘llanilayotgan pedagogik texnologiyalar muhim omil bo‘lib xizmat qiladi va talabalarni bilim olish ishtiyoqini orttirib faolligini oshiradi. Pedagogik texnologiyalar doirasida ta’lim jarayonini loyihalash, dastlabki tajriba-sinovlardan o‘tkazish va natijalarni tahlil qilish muhim ahamiyat kasb etadi. Bu esa o‘z navbatida, ta’lim jarayonida mavjud g‘oyalarni takomillashtirish, innovatsion yondashuvlarni joriy etish va ularning samaradorligini aniqlash imkonini beradi. Xususan, talabalarni xalqaro miqyosdagi loyihalarda, jumladan startap tashabbuslarda faol ishtirok etishga tayyorlash zamonaviy ta’limning ustuvor yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi.

Raqamli texnologiyalarni qo‘llash orqali talabalarining o‘qishga bo‘lgan qiziqishini oshirish, ular bilan tezkor va samarali aloqa o‘rnatish mumkin. Bu esa o‘z navbatida ta’lim jarayonining sifatini oshirish bilan birga, talabalarining mustaqil ishlash ko‘nikmalarini rivojlantiradi. Masofaviy ta’lim platformalari, onlayn kurslar va virtual laboratoriyalar orqali talabalar o‘z bilimlarini mustaqil ravishda boyitish imkoniyatiga ega bo‘ladi. Innovatsion gibril ta’lim modeli — ya’ni an’anaviy va raqamli ta’lim shakllarining uyg‘unlashuvi — zamonaviy ta’lim tizimining muhim tarkibiy qismiga

aylanmoqda. Bunday yondashuv professor-o‘qituvchilardan yuqori malaka, zamonaviy bilim va texnologik ko‘nikmalarni talab qiladi. Shu sababli, o‘qituvchilarni zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari bilan ishlashga o‘rgatish ustuvor vazifalardan biri hisoblanadi. Ta‘lim jarayonlarini samarali tashkil etishda rejalashtirish, amalga oshirish, monitoring qilish va baholash bosqichlarining uzviy bog‘liqligi muhim ahamiyatga ega. Ushbu bosqichlar bir butun tizim sifatida ishlaganda, ta‘lim sifati sezilarli darajada oshadi. Ayniqsa, pedagogik texnologiyalar asosida ishlab chiqilgan o‘quv dasturlarining raqamli muhit bilan integratsiyasi ta‘lim jarayonining samaradorligini yanada kuchaytiradi.

Shuningdek, interaktiv darslar, muammoli vaziyatlarga asoslangan o‘qitish usullari va loyiha asosida ta‘lim berish metodlari talabalarni faol fikrlashga, mustaqil qaror qabul qilishga va amaliy ko‘nikmalarni rivojlantirishga undaydi. Bu esa ularning kelajakdagi kasbiy faoliyatida muvaffaqiyat qozonishiga zamin yaratadi.

Innovatsion muhitni shakllantirishda xorijiy tajribalarni o‘rganish va ularni milliy ta‘lim tizimiga moslashtirish muhim ahamiyat kasb etadi. Rivojlangan davlatlar tajribasi shuni ko‘rsatadiki, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo‘llash talabalarning bilim olishga bo‘lgan qiziqishini oshiradi, ularning faolligini kuchaytiradi va ta‘lim samaradorligini ta‘minlaydi.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, raqamli va pedagogik texnologiyaning uyg‘unlashuvi oliy ta‘lim tizimida asosiy ustunlardan biridir. Ularning samarali qo‘llanilishi ta‘limni yangi pog‘onaga olib chiqib, mehnat bozorida raqobatbardosh kadrlar shakllantirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktabrdagi PF-5847-son Farmoni. “O‘zbekiston Respublikasi oliy ta‘lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi”.
2. Tolipov O‘., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalar: nazariya va amaliyot. – Toshkent: Fan, 2012.
3. Ishmuhamedov R., Abduqodirov A. Ta‘limda innovatsion texnologiyalar. – Toshkent: Iste‘dod, 2018.
4. Bates T. Teaching in a Digital Age: Guidelines for Designing Teaching and Learning. – Vancouver: BC campus, 2019.
5. Anderson T. The Theory and Practice of Online Learning. – Athabasca University Press, 2016.
6. Qudratov A.N. Ta‘limda axborot texnologiyalari. Guliston davlat universiteti, 2024. – B. 25-50.

OF BUSINESS
AND SCIENCE